

zaaknummer 2014W1255 (1) en (2)

7 juli 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klaagster,
juridisch adviseur: mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken, advocaat te Breda.

tegen:

zuster [naam] (1)
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,
lid van de Congregatie van de Dominicanessen van Bethanië

en

wijlen zuster [naam] (2)
geboortedatum onbekend, overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,
tijdens haar leven lid van de Congregatie van de Dominicanessen van Bethanië,

1. De procedure

De klaagschriften zijn door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 30 september 2014.

Op 5 december 2014 is bij de griffie een reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. M.C.J. Peters, advocaat te Arnhem, juridisch adviseur van de Congregatie van de Dominicanessen van Bethanië.

Op 6 februari 2015 is door de griffie van de Klachtencommissie een gecorrigeerd klaagschrift ontvangen.

Op 10 april 2015 is bij de griffie een reactie op het gecorrigeerde klaagschrift ingekomen van mr. Peters, voornoemd.

Op 4 juni 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen en heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. Van Berckel-van der Rijken, voornoemd.

Namens de Congregatie is zr. [naam], overste van de Congregatie van de Dominicanessen van Bethanië, verschenen. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. Peters, voornoemd.

Ter zitting zijn als getuigen gehoord de heer [naam] en de heer [naam], beiden PGB-begeleider van klaagster.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klaagster is geboren als jongste in een gezin van [aantal] kinderen. Klaagster werd uit huis geplaatst. Op [datum] werd zij in het observatiehuis [naam] te [plaats] geplaatst. Klaagster was toen dertien jaar oud. Klaagster kreeg les van aangeklaagde 2. De school was een soort huishoudschool. Aangeklaagde 2 gaf allerlei verschillende soorten les. Iedereen stroomde het hele jaar door in en in de klas zaten zowel jonge als oudere leerlingen.

Aangeklaagde 2 vond altijd wel een reden om klaagster op de gang te zetten. Als klaagster haar nagellak had verwijderd met aceton, dan moest zij op de gang staan, omdat dat stonk. Als klaagster als verzoening de volgende les een lekker luchtje op had, moest zij weer op de gang staan van aangeklaagde 2, omdat zij vond dat klaagster haar treiterde.

Als klaagster voor straf op de gang had gestaan, moest zij na schooltijd de gangen dweilen. Als klaagster achter in de gang was aangekomen, sleurde aangeklaagde 2 klaagster een klas binnen, omdat zij niet goed genoeg dweilde. Aangeklaagde 2 zou het klaagster wel eens leren. Zij ging op klaagster zitten, deed haar onderbroek omlaag en ging met haar vingers de vagina van klaagster binnen. Dit is drie à vier keer gebeurd.

Klaagster is vervolgens op [datum] op [internaat] te [plaats] geplaatst. Aangeklaagde 1 was de [functie] van het meisjesinternaat. Door haar verblijf in [plaats] had klaagster een afkeer van school ontwikkeld. In [plaats] moest klaagster in de [werkplek] werken.

Aangeklaagde 1 kwam op zondag altijd met de internaatskinderen koffie drinken. Tijdens het koffiedrinken had aangeklaagde 1 steeds commentaar op het gedrag van klaagster en de andere meisjes.

Op enig moment moest klaagster bij aangeklaagde 1 op de kamer komen in verband met een rapportage die aangeklaagde 1 had opgemaakt over klaagster. Aangeklaagde 1 las de rapportage voor aan klaagster. Na het voorlezen van de rapportage moest klaagster bij aangeklaagde 1 op schoot komen zitten. Aangeklaagde 1 betastte klaagster overal: zij ging met haar vingers het broekje van klaagster binnen, zij wilde met haar vingers de vagina van klaagster binnen en zij betastte ook de borsten van klaagster. Het was de bedoeling dat klaagster dat ook bij aangeklaagde 1 zou doen, maar klaagster kon en wilde dat niet. Klaagster kan zich niet meer herinneren hoe zij weg is gekomen.

Dit heeft zich nog een tweede keer voorgedaan. Klaagster moest zich toen melden bij aangeklaagde 1, omdat zij iets had uitgehaald dat niet door de beugel kon.

2.2. Door hetgeen klaagster heeft meegemaakt is zij geen makkelijk mens geworden. Klaagster kan niet tegen hiërarchie en vertrouwt mensen niet. Klaagster is hierdoor eenzaam en kan niet werken. Tot [jaartal] heeft klaagster gewerkt als [beroep]. Daarna is zij afgekeurd. Het aangaan van relaties is voor klaagster ook erg moeilijk, zeker als het aankomt op seksualiteit.

2.3. Klaagster wenst oprechte excuses te ontvangen en zij vindt dat zij daarnaast recht heeft op een financiële compensatie.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Ter zitting heeft zuster [naam] opgemerkt dat de toon van het verweerschrift wellicht niet goed gekozen is, maar dat dit voortkwam uit het feit dat het klaagschrift in een laat stadium was ingediend en dan -aanvankelijk- ook nog tegen een medezuster die nog in leven was en die het niet gedaan kon hebben, omdat zij ten tijde van het gestelde misbruik niet werkzaam was in [observatiehuis]. Daarnaast heeft de Congregatie pas een paar dagen voor de zitting steunbewijs in deze zaak mogen ontvangen.

Aangeklaagde 1, zuster [naam], leeft nog. Zij heeft, gelet op haar hoge leeftijd, een broze gezondheid en is niet in staat zichzelf te verweren. Er is daarom voor gekozen haar niet te confronteren met de klacht van klaagster. Wel heeft er een gesprek met haar plaatsgevonden, waarin zij heeft aangegeven dat zij zich klaagster niet herinnert. Zij ontkent dat zich in de periode waarin zij in [internaat] werkzaam was aldaar calamiteiten hebben voorgedaan zoals door klaagster omschreven.

Het beleid van de zustercongregatie is om met iedereen in gesprek te gaan. Normaal gesproken ontvangt de Congregatie een bericht dat er een klacht is ontvangen en worden er inlichtingen gevraagd. Nu kreeg de Congregatie direct een klaagschrift. Als het steunbewijs er eerder was geweest, had het wat de Congregatie betreft niet tot een zitting hoeven komen.

Zuster [naam] biedt klaagster namens de Congregatie haar excuses aan voor hetgeen klaagster heeft moeten ondergaan.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijfenveertig jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagden 1 en 2 verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde 2 en door de omstandigheid dat aangeklaagde 1 niet meer in staat is zich te verweren zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klaagster bij aangeklaagde 1 op schoot moest komen zitten, waarbij aangeklaagde 1 klaagster overal betastte. Aangeklaagde 1 ging met haar vingers het broekje van klaagster binnen en betastte ook de borsten van klaagster.

Voorts acht de Klachtencommissie aannemelijk dat klaagster drie à vier keer door aangeklaagde 2 seksueel is misbruikt. Het misbruik bestond er uit dat aangeklaagde 2 op klaagster ging zitten, haar onderbroek omlaag deed en met haar vingers de vagina van klaagster binnenging. Dit gebeurde wanneer klaagster voor straf na schooltijd de gangen moest dweilen. Als klaagster achter in de gang was aangekomen, sleurde aangeklaagde 2 klaagster een klas binnen, omdat zij niet goed genoeg dweilde.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt haar verklaring ondersteund door de verklaringen van de heer [naam], de heer [naam] en de heer [naam]. Alle drie de heren verklaren onafhankelijk van elkaar dat klaagster

hen reeds ver voor 2010 heeft verteld over het seksueel misbruik dat haar is overkomen. Uit deze verklaringen blijkt dat klaagster steeds een consistent verhaal vertelt.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagden 1 en 2 met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas dertien jaar oud. Aangeklaagden 1 en 2 waren voor haar personen in wie zij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde 2 is overleden kunnen tegen haar geen maatregelen meer worden genomen. De gegroundverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klaagster is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over (het verzoek van klager om) financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegroundverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klaagster zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Dominicanessen van Bethanië de klachten tegen aangeklaagde 1 en aangeklaagde 2 geground te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 7 juli 2015 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, zr. J.G.M. Verwijs, O.Praem., en mr. F.A.A. Duynstee, leden, bijgestaan door mr. M. Braspenning-Groeneveld, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.